

Võõrkakra tõrjest

Kuidas hävitada hirmsal kombel levivat umbrohtu võõrkakart?

Vastab TARGU TALITA

Mie põldudel ja aedades esineb umbrohuna korvõieliste sugukonna võõrkakra perekonna esindajana kaks liiki: **paljas võõrkakar** (*Galinsoga parviflora*) ja **karvane võõrkakar** (*Galinsoga ciliata*). Nad on teineteisele väga sarnased, mistõttu ei ole kergesti eristatavad. Karvase võõrkakra vars on ülevalt kaetud hallikate karvadega, palja võõrkakra vars on aga karvadeta. Muud olulised tunnused on samad. Taim on 10–80 cm kõrge (soodsates tingimustes ka kõrgem), aluselt harunev, sammasjuurega. Lehed munajad, teravneva tipuga, loogelise servaga või peensaagjad. Väikese korvõisiku putkõied on kollased, äärisõied valged.

Võõrkakar on üheaastane sooja- ja valguslembene suviumbrohi, levib seemnetega. Viimaste produktsioon ühe taimelise kohta on 5000–30 000, mõnedel andmetel isegi kuni 400 000. Seemned ei vaja puhkeperioodi ning võivad idaneda vahetult pärast sooja ja niiske mullaga kontakti sattumist. Valgus soodustab idanemist. Paljud allikad väidavad, et seemned ärkavad mullas ellu mitte sügavamal kui 2–3 cm. Idanemisvõime säilib mullas 5 aastat, minimaalne temperatuur idanemiseks on 6–8°, optimaalne aga 16–30°.

Soodsates tingimustes kasvab taim kiiresti. Juba 4 nädalat pärast idanemist ilmuvad esimesed õied ning vegetatsiooniperioodil võib ta anda mitu põlvkonda. Seetõttu on võõrkakra ingliskeelne nimi *quick weed* – kiir-umbrohi.

Võõrkakar eelistab kerget liiv- kuni saviliivmulda, eriti huumus- ja toitaineterikast, neutraalset, lubjavaest mulda. Samas on teda leitud kasvamas ka karbonaatses pinnases. Meil levibki ta enamasti Lõuna- ja Kesk-Eestis, eriti viljakatel aiamaadel.

Nagu kõikide umbrohtude puhul kehtib siingi tuntud algtõde: lihtsam on võõrkakart vältida kui teda hiljem tõrjuda.

Tõrje teeb keeruliseks see, et soojalembuse tõttu tärkab võõrkakar kultuurtaimedest tunduvalt hiljem. Lühikesel elutsükli tõttu võib ta kasvuperioodil anda mitu põlvkonda ning põl-

lul on väga erineva kasvufaasiga võõrkakra taimi.

- Jälgige põlde regulaarselt ja kui näete kas või üht võõrkakra taimet, hävitage see kohe. Väga oluline on, et taim hävitataks hiljemalt õienuti-faasis. Vähemalt õisikud tuleb põllult otsekohe kõrvaldada.

- Kasutage viljavaheldust. Sage-damini esineb võõrkakart köögivilja- ja kartulipõllul, kus on rohkem kasvuruumi ka umbrohtudele ning samalaadset kultuurid järgnevad üksteisele mitu aastat järjest.

- Kartuli ja köögivilja järel kasvatage paar aastat üheaastasi haljassöödakultuure (näiteks segatist ja mitmeaastasi heintaimi, eelistades ristikut). Need lämmatavad hiljem tärkavat võõrkakart ning varane või mitmekordne niitmine ei lase võõrkakra seemnel valmida. Teraviljagi võib vahepeal kasvatada, sest kõik nende puhul kasutatavad herbitsiidid hävitavad ka võõrkakart.

- Kohandage mullaharimine agrotehnoloogia nõuetele ja võimalust mööda ka võõrkakra tõrjele.

- Äestamine on efektiivne ainult seni, kuni umbrohol on esimene pärislehtede paar. Hiljem on kultuuri kasv tavaliselt juba selline, mis äestamist ei võimalda. Edukas on kultuuride (kartul, kapsas jt) vahelharimine. Aiamaal kõlblake tärnanud umbrohi, kui ilm on kuiv ja kuum.

Koristusjärgne mullaharimine on määrava tähtsusega, aga selle umbrohu puhul tuleb tegutseda tavalisest erinevalt – koorimist ei ole vaja teha. Oodake ära võõrkakra massiline tärkamine, siis kündke. Kui sügisel künda ei saa, teeb hävitustöö külm.

Kui saagikoristamise ja külmade vahel jääb pikk periood, mil võõrkakar jätkab veel õite moodustamist, tuleb ka need enne õitsemist hävitada mullaharimise või niitmise teel.

Sügiskünnil on soovitatav kasutada eelkoorlitega atra, mis viib pindmises mullakihi olevad idanemata seemned vao põhja. Kuna võõrkakra seemned säilivad kuni 5 aastat, saab järgnevatel aastatel mullaharimisega nende uuesti pinnaletoomist vältides ja uute seemnete teket takistades maa puhtaks.

Kui võõrkakart on palju ja mullas suur seemnevaru, on kõige parem, kuid ka kallim tõrjevõte, kui jätate põllu aastaks musta kesa alla ning rakendate spetsiaalset kesa harimist.

Võõrkakra hilise tärkamise tõttu on raske valida pritsimise aega: kui umbrohi tärkab ja oleks vaja pritsida, on kultuurtaimed juba suured. Millist herbitsiidi kasutada, sõltub kultuurist.

Herbitsiidide loetelu ja nende kasutamise juhised leiate Eesti Maaviljeluse Instituudi Interneti-aadressil www.eria.ee/index.php/403/ rubriigis “Taimkaitse soovitusi”.